

Miljøministeriet
mim@mim.dk
cc: nifol@mim.dk

J.nr.: 2021-5770

17-11-2021
Side 1 af 8

J.nr. 11.7.27.1

Dansk Affaldsforening
Vester Farimagsgade 1, 5.
1606 København V

Tlf.: 72 31 20 70
danskaffaldsforening.dk

Høring af udkast til affaldsbekendtgørelsen

Dansk Affaldsforening takker for at have modtaget bekendtgørelsen i høring. Grundet den relativt korte høringsfrist gives vores høringssvar med forbehold for efterfølgende politisk behandling.

Miljøministeriet foreslår at ændre affaldsbekendtgørelsen og forståelsen af reglerne på fem områder, hvilket vores høringssvar er struktureret efter.

Indledning

Vi vil generelt opfordre Miljøministeriet til at inddrage de relevante parter, inden ministeriet sender materiale i høring. Det ville have givet os chancen til at pege på nogle flere elementer i bekendtgørelsen, som giver udfordringer i den konkrete implementering af reglerne ude i kommunerne og som derved evt. kunne have været taget med i høringen. Derfor har vi også sammenfattet nogle af de væsentligste kommentarer til paragraffer m.v., som desværre ikke er i høring.

Tekstilaffald

Frist for etablering af ordning for tekstilaffald

Dansk Affaldsforening bakker op om udskydelse af fristen for at etablere henteordninger for tekstilaffald.

Mange kommuner og selskaber indsamler allerede tekstilaffald i bringeordninger, så der er rigeligt med tekstilaffald tilgængeligt på markedet til teknologiudvikling og storskala-anlæg til genanvendelse af tekstilaffald. Det må Miljøministeriet gerne hjælpe med at formidle. De kommunale erfaringer viser, at det er mindre mængder, der udsorteres i henteordninger. Seneste melding fra ARWOS er 0,5 kg/husstand/år og 4-5kg/husstand/år i Vestforbrændings opland.

I § 28 stk. 1 fremgår 1. juli 2023 som frist for etablering af henteordning for tekstilaffald. I brev til alle landets kommuner er det i august 2021 udmeldt, at ordningen tidligst skal gælde (som krav) fra 1. juli 2023.

Dansk Affaldsforening foreslår, at bestemmelsen udgår, indtil der politisk er besluttet en frist.

Derudover ser vi gerne, at tiden frem mod år 2023 bruges til at etablere en producentansvarsordning for tekstiler. Vi mener, at producentansvaret er den eneste realistiske løsning på at få etableret kapacitet. Endelig vil vi opfordre til, at vejledning om indsamling af tekstilaffald og sorteringskriterierne foreligger mindst 1 år inden, kommunerne skal have etableret ordningen.

Fraktionsbetegnelsen

Dansk Affaldsforening og foreningens medlemmer forstår behovet for at ændre navnet på fraktionen tekstiler til tekstilaffald for mere klart at signalere, at ordningen er tiltænkt slidt og hullet tøj og tekstiler, der ikke umiddelbart kan genbruges, men i stedet som udgangspunkt skal genanvendes. Hvorvidt det reelt har betydning for, hvordan borgerne opfatter fraktionen, er uvist. Vil en fremhævnings af ordet 'affald' give risiko for, at også vådt, snavset og tilsølet tøj opfattes som acceptabelt at sortere i fraktionen?

Vi ved, at danske forbrugere har høje kvalitetskrav til genbrugstøj, hvorfor en betydelig del af det, som herhjemme vil opfattes som 'tekstilaffald', rent faktisk vil kunne eksporteres til genbrug i andre dele af Europa. Vi fraråder derfor, at statens arbejde med at fastsætte sorteringskriterier og indsamlingsmetode (herunder benævnelse af fraktionen) afskærer denne mulighed.

Derudover minder vi om, at det er forbundet med omkostninger for kommunerne at udskifte klistermærker på affaldsspande, før der er et reelt behov for det.

Vi foreslår derfor, at der i bekendtgørelsen indføres en overgangsordning eller måske to lovlige fraktionsbetegnelser i bilaget til bekendtgørelsen, for at tilgode de kommuner, som har etableret en indsamlingsordning for tekstiler og mærket indsamlingsmateriellet med den piktogramtekst, der fremgår af den nuværende bekendtgørelse.

Sorteringskriterier for tekstilaffald

Af bilag 6 pkt. 9 fremgår "Tekstilaffaldet inkluderer ikke sko, bæltter og tasker...". Hvad er baggrunden herfor? I de sorteringskriterier, som vi i sin tid udviklede, var ødelagte sko, bæltter og tasker med på positivlisten. Sko er fx en fraktion, som godt kan indsamles og afsættes til genanvendelse.

Vi mener, at det er for tidligt at indskrænke indholdet i fraktionen og opfordrer til, at nej tak-listen begrænses. Vi foreslår endvidere, at mere detaljerede sorteringskriterier fastsættes i den tilhørende sorteringsvejledning og i dialog med branchen.

Revision af indsamlingsvejledning om tekstiler

Vi har endnu ikke modtaget et udkast til revideret vejledning til de kommunale indsamlingsordninger. I forhold til indsamling af tøj og tekstilaffald handler det både om de kommunale ordninger, men også om indsamlingsordninger fra frivillige og private organisationer/virksomheder og sammenspillet mellem disse ordninger – både i forhold til indsamling og afsætning. Vi bidrager gerne med input til denne vejledning.

60% reel genanvendelse af plast

Det fremgår af høringsbrevet at:

"For at imødekomme disse udfordringer ændrer nærværende høringsbrev ved den fortolkning af kravet, der blev udlagt i høringsnotatet om affaldsbekendtgørelsen af 9. december 2020, således at kravet om 60 % reel genanvendelse gælder for den del af plastaffaldet, der rent faktisk er plast, dvs. uden urenheder og fejlsorteringer. Bestemmelsens ordlyd fastholdes. Denne fortolkning vil også fremgå af en kommende vejledende udtalelse fra Miljøstyrelsen."

Det synes juridisk uholdbart, at nye fortolkninger af reglerne skal fremgå af et høringsbrev, som ikke kan forventes at blive læst af de ansatte i kommunerne og affaldsselskaber, der skal anvende reglerne. Fortolkningen kan derfor ikke gælde før, den er publiceret i fx en vejledende udtalelse, som offentliggøres bredt. Vi ser derfor frem til den kommende vejledende udtalelse fra Miljøstyrelsen om dokumentation for reel genanvendelse.

Den nye fortolkning er beskrevet i relation til plastaffaldet, men hvad gælder, når kommunerne skal opgøre den reelle genanvendelse for andre fraktioner? Herunder andre fraktioner, som eventuelt indsamles i kombinerede ordninger? Det håber vi også, at den kommende vejledende udtalelse kan kaste lys over, herunder også i forhold til EU's definitioner af, hvordan genanvendelsesprocenten skal opgøres. Vi kommer gerne med input til den vejledende udtalelse.

I øvrigt vil vi opfordre til, at ministeriet og styrelsen samler op på de mange områder, der har været usikkerhed om i en samlet skrivelse. Pt. er forskellige fortolkninger og udtalelser spredt rundt omkring til enkelt-kommuner/selskaber.

Frist for kommunale affaldsplaner

Vi kan ikke bakke op om ordlyden og fristen i hhv. § 14 stk. 4 og § 81.

I § 14 stk. 4 kræves, at kommunalbestyrelsen indsender affaldsplanen senest 1 år efter vedtagelse af den nationale plan og § 81 fastsætter, at det skal ske senest den 7. juli 2022. Da bekendtgørelsen først træder i kraft omkring årsskiftet, giver det kommunerne 7 måneder til at være klar med en affaldsplan.

Dansk Affaldsforening har før påpeget det problematiske i, at Miljøministeriet lovgiver med tilbagevirkende kraft og med henvisninger til politiske – ikke juridisk bindende - aftaler. Det er juridisk uholdbart, og vi skal opfordre til, at Miljøministeriet stopper den praksis.

Det er hverken muligt eller hensigtsmæssigt, at kommunerne udarbejder nye eller reviderer deres eksisterende affaldsplaner frem mod fristen den 7. juli 2022, hvis de ikke alligevel allerede var i gang med sådan en proces. Per 1. januar tiltræder der nye kommunalbestyrelser, og man ville derfor normalt tilrettelægge en proces, som enten får planarbejdet afsluttet inden nytår eller først igangsat med den nye kommunalbestyrelse.

Miljøstyrelsen har af flere omgange kommunikeret til kommunerne om den forsinkede nationale plan:

- 23-03-2018: <https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2018/mar/ny-nationalaffaldsplan-kommer-i-2020/>
- 17-01-2019 <https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2019/jan/ny-national-affaldsplan-skal-sikre-mere-og-bedre-genanvendelse/>
- 30-01-2020 <https://mst.dk/service/nyheder/nyhedsarkiv/2020/jan/national-affaldsplan-afventer-klimapartnerskaber/>

Derfor har kommunerne nu affaldsplaner med forskelligt afsæt og forskellige rammebetingelser, og kun affaldsplaner udarbejdet efter juni 2020 har på nogen måde haft en chance for at forholde sig til henteordninger for 10 fraktioner og diverse andre – endnu ikke implementerede – politiske ønsker i klimaaftalen, som nu indgår i den nationale affaldsplan, men som endnu ikke er omsat til lovgivning.

Vi har forskellige forslag til alternative muligheder til at skabe sammenhæng mellem de kommunale og den nationale plan, som vi gerne drøfter i dialog med ministeriet, styrelsen og KL. I forhold til opfyldelse af affaldsdirektivet er det så fortsat således, at det både er den nationale plan og alle 98 kommunale planer, der skal sendes til EU?

Også i forhold til fremtidige kommunale affaldsplaner kan vi ikke bakke op om, at disse skal foreligge et år efter den nationale plan. Et år er for kort en tidsperiode i forhold til de processer, en planproces skal igennem. Derudover har den nationale plan notorisk været forsinket og det anses for urealistisk, at det vil forholde sig anderledes i fremtiden. Desuden er der stor risiko for, at kravet i § 14 stk. 1,

som kræver revision mindst hvert 6. år af den kommunale affaldsplan, kommer til at stå i modstrid med kravet i § 14 stk. 4. Endelig vil vi foreslå, at staten sender et brev til kommunerne, når den nationale plan er udgivet, så de bliver orienteret herom.

Forslag til mulige løsninger, som vi gerne vil udfolde i dialog, og måske kan vi sammen finde flere:

- Kommunernes affaldsplaner skal ikke være i modstrid med den nationale plan, der gælder for tidspunktet for igangsættelse af det kommunale planarbejde?
- Kommunernes affaldsplaner skal foreligge senest ved udløb af ministeriets planperiode – i dette tilfælde år 2026?
- Der udarbejdes et fortolkningsnotat til kommunerne om 'modstrid med den nationale plan', herved kan man afgrænse sig til, at de eksisterende kommunale planer skal øge genanvendelsen, mindske forbrænding osv. men ikke behøver at beskrive implementering af de 10 fraktioner eller andre meget konkrete tiltag fra seneste nationale plan, som alligevel vil blive lov-/bekendtgørelsesfastsat.
- Skal hele kapitlet om de kommunale affaldsplaner revideres i lyset af kommunens ændrede rolle som følge af klimaaftalen?

Sletning af dispensationsmulighed

Når § 28 om dispensationsmulighed slettes, fremgår det ikke længere, at der kan være en lovlig grund til, at kommunerne ikke har etableret alle de henteordninger, der fremgår af § 20- § 27. Vi opfordrer derfor til, at man sikrer sig, at der ikke er nogen juridiske tvivl om, at de dispensationer, der er givet efter den eksisterende affaldsbekendtgørelse, også gælder, når den nye affaldsbekendtgørelse træder i kraft.

Vi foreslår, at der indsættes en overgangsbestemmelse, der beskriver dette.

Dispensationerne er givet til udløb af år 2022, og vi ved allerede nu, at en række kommuner ikke vil være klar med de nye ordninger før ved udgangen af 2023 eller midt i år 2024 – i hvert fald ikke i alle boligområderne. Derfor kunne det være hensigtsmæssigt at bringe bekendtgørelsen i overensstemmelse med den fysiske virkelighed. Det kan ske ved at udvide overgangsbestemmelsen til, at kommunerne hurtigst muligt og senest inden ikrafttrædelse af producentansvaret for emballager pr. 1. januar 2025 skal have etableret ordningerne.

Overgangsordning for piktogramkrav

Vi bakker op om, at piktogrammer først skal anvendes, når de nye ordninger etableres.

§ 46, stk. 2 synes overflødig, da det jo er kommunernes ansvar, at affaldsordningerne lever op til bekendtgørelsens krav, herunder at piktogrammerne bliver anvendt på beholderne – uanset hvem kommunerne indgår aftaler med.

En del kommuner har kigget på udskiftning af piktogrammer på eksisterende beholdere, hvilket ser ud til at blive en dyr og ikke mindst kompleks proces – blot til ministeriets orientering og understregning af, at piktogramtekst og -farver til henholdsvis teordninger ikke bør ændres.

Enkelte kommuner indsamler i poseordninger fremfor i faste beholdere. Vi har tidligere i dialog med ministeriet fået en forståelse af, at poser ikke behøver at få påsat et dyrt klistermærke, da piktogrammerne udelukkende er tænkt som understøttelse af borgernes sortering og skraldemanden godt kan se hvilket affald, der er placeret i posen. Vi mener, at klistermærker på poser ikke giver nogen mening og i øvrigt vil være uforholdsmæssigt dyrt. Det ville være fint, hvis det kunne fremgå af høringsnotatet eller en revideret indsamlingsvejledning, at det kun er fast materiel, der skal mærkes.

Fortsat uløste problemstillinger (ikke i høring)

Piktogrammer

Vi er glade for, at piktogrammerne omfavnes af staten, men vi er principielt modstandere af, at brugen af piktogrammer reguleres meget stift i affaldsbekendtgørelsen. Det bør fremgå af affaldsbekendtgørelsen, at piktogrammerne kan benyttes i sort/hvid på affaldsbeholdere bl.a. af hensyn til klistermærkernes uv Bestandighed, jf. Miljøministeriets svar i høringsnotatet til 2020-revisionen af bekendtgørelsen. s. 21 i høringsnotatet her: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64272>

Det kan overvejes at nævne mærkningsløsninger til svagtseende mv. – alternativt i vejledningerne for indsamlingsordninger og sorteringskriterier. Den konkrete udrulning af mærker til svagtseende i kommunerne kan tages op med det lokale handicapråd.

Illustrationen af glaspiktogrammet bør være den justerede udgave med lidt mørkere farve, som giver forbedret kontrast.

Vi har et OBS-punkt i forhold til piktogram og fraktionsbetegnelsen for mad- og drikkekartoner. Det lader til, at fraktionsbetegnelsen kan forvirre borgerne og få dem til at udsortere både madaffald og andre slags kartoner i fraktionen. Det håber vi, at ministeriet sammen med kommunerne og selskaberne vil holde fokus på – evt. også i forbindelse med den kommende kommunikationskampagne. Derudover har en række kommuner rettet henvendelse til os, Miljøstyrelsen og

Miljøministeriet om farven på piktogrammet til mad- og drikkekartonerne, med frygt for, at der sorteres mad- og drikkekartoner i papfraktionen. Miljøministeriet opfordres til at følge problematikken.

Ordninger for haveaffald

§ 29 omkring særskilt indsamling af haveaffald giver som forventet fortolkningsudfordringer i kommunerne. Hvorfor er der indsat en frist, når alle kommuner allerede har etableret særskilt indsamling af haveaffald via deres genbrugspladser? Hvorfor skal mest muligt indsamles, når vi samtidig arbejder på at øge biodiversiteten? Og må vi godt energiudnytte en del af haveaffaldet, selvom kommunerne skal sikre mest mulig reel genanvendelse? Vi kender måske godt svarene på ovennævnte spørgsmål, men de skal findes i høringsnotatet, hvilket kommunerne normalt ikke kigger i, når de skal fastsætte deres ordninger eller afsætningskontrakter.

Revision af indsamlingsvejledning ønskes fortsat

Kombinationen af affaldsbekendtgørelsens bestemmelser om henteordninger og indsamlingsvejledningens fortolkninger af selv samme giver som forventet problemer. Vi vedlægger vores opsamling på udfordringerne med vejledningen som bilag.

Selvom kommunerne stort set er færdige med at planlægge de kommende ordninger, kunne det alligevel være fint med noget afklaring af de mange tvivls spørgsmål, herunder ikke mindst:

- Må glas indsamles i kuber eller ej - og hvordan gør vi det i "virkeligheden"?
- Har borgerne retskrav på en skraldespand på matriklen – herunder i sommerhuse, hvis der er fysisk plads til den?
- Hvordan får vi gode, miljø-, økonomi- og serviceeffektive løsninger i sommerhusområderne, der ikke strider mod bekendtgørelsen og vejledningen?

Dispensationsansøgninger efter § 44

Nomi4s har i april 2021 indsendt en dispensationsansøgning i forhold til kombineret indsamling af mad- og drikkekartoner samt metal. I november 2021 har de endnu ikke modtaget noget svar. Det gør det svært at etablere de nye ordninger hurtigt og omkostningseffektivt.

De fynske kommuner har indsendt en dispensationsansøgning i forhold til kombineret indsamling i september 2021 – hvornår vil de kunne forvente svar?

Vi foreslår, at der indsættes en maksimal sagsbehandlingstid, som kommunerne kunne orientere sig efter.

Hvis der er spørgsmål til ovenstående bemærkninger så tøv ikke med at tage fat i os, og vi møder gerne op til yderligere drøftelser af de enkelte punkter.

Med venlig hilsen

Nana Winkler
Specialkonsulent